

SAT UL-ULNUG DAT
UMMUNAN TAGU

(Stories of the Old People)

A Storybook in Limos-Kalinga

Summer Institute of Linguistics, Inc.
Translators Publishers

1977

53.23.777-3.5C

54.20P-776059BGA12

Printed in the Philippines

Published

in cooperation with
Bureau of Elementary Education
and
Institute of National Language
of the
Department of Education and Culture
Manila, Philippines

Additional copies of this publication may
be obtained from:

Fillit
Box 2270
Manila 2801

Fillit
SIL, Bagabag Airport
Bagabag, Nueva Vizcaya 1505

FOREWORD

Some of the glory of the Philippines lies in the beautiful variety of people and languages within its coasts. It is to the great credit of the national leadership over the years that no attempt has been made to destroy this national heritage. The goal has been instead to preserve its integrity and dignity while building on this strong foundation a lasting superstructure of national language and culture.

The present book is one of many designed for this purpose. It recognizes the pedagogical importance of dividing literacy and second language learning into two steps -- literacy being the first. When a student has learned to read the language he understands best, the resulting satisfaction in his accomplishment gives the drive and confidence he needs to learn the national language. His ability to read, furthermore, is the indispensable tool for the study this program will require.

The Department of Education and Culture of the Philippines is proud to present this latest volume in a nationwide series designed to teach the national language through literacy in the vernaculars. It will strengthen both the parts of the nation and the whole.

Juan L. Manuel
Secretary

PREFACE

Our future is rooted in our past and therefore it is as important for us to understand where we have come from as it is to know where we are going in life. The stories in this book have come to us from the oral story-telling tradition of the Kalinga people. We present this book as an attempt to help the present and future generations of Kalingas to better understand their heritage.

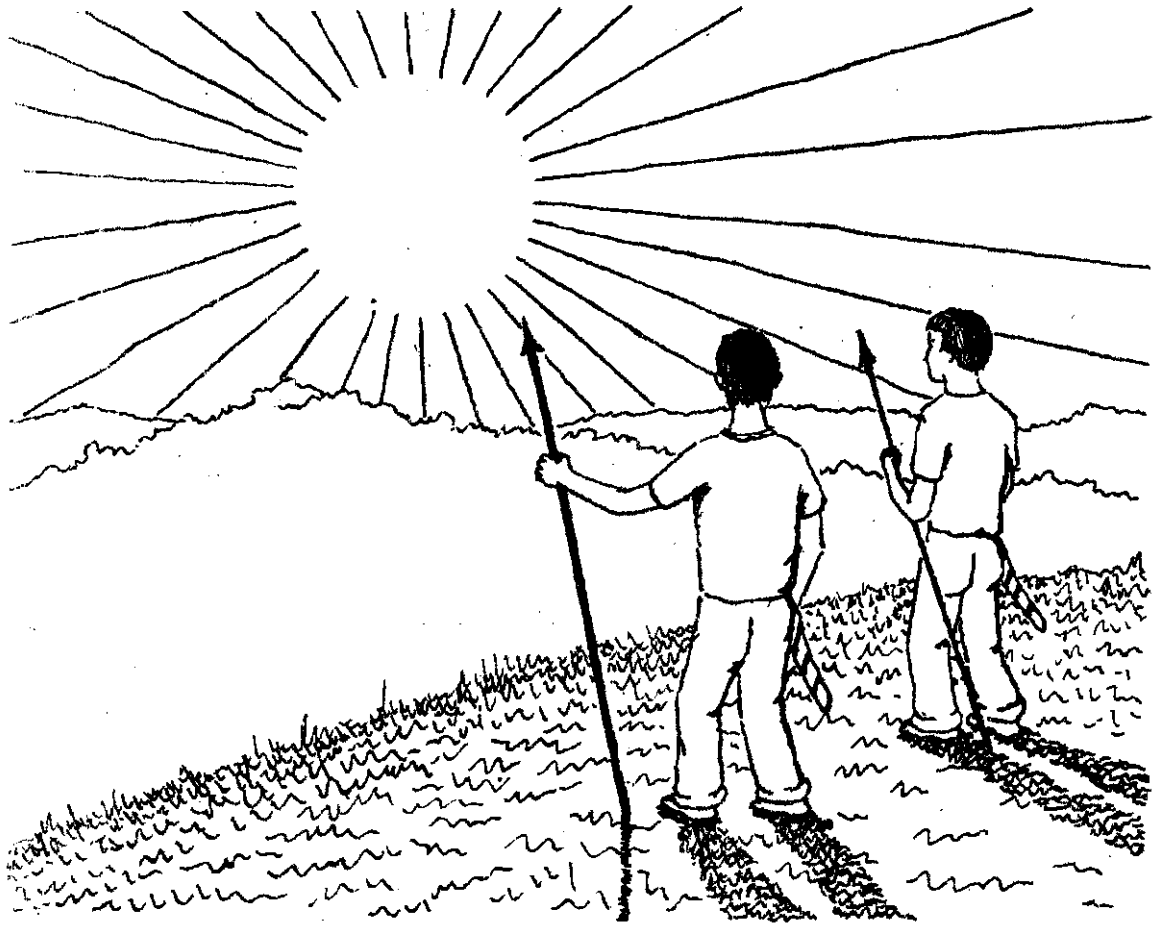
These stories were written and compiled by participants from the barrios of Asibanglan, Baay, and Limos, Pinukpuk, Kalinga-Apayao in June-July, 1977. Dan Elkins illustrated the book. We are grateful for the help of each one.

Hart and Ginny Wiens
Kathy Bosscher
Carol Porter
Rosalie Bulmer

Summer Institute of Linguistics

Listan Nat Bogas Ditun Iblu

Sat Man-aasawan Utut - - - - -	2
Lakay un Kutu - - - - -	6
Si Paman Tinagu na dat Tagu - - - - -	10
Sadat Duwan Unila - - - - -	22
Dat Makabulbulun na Alan - - - - -	30
Osan Bakbakota Man-iyam-amug - - - - -	36
Si Donglayan un Umoy Mallawod - - - - -	42
Sada Dullas kan Utut - - - - -	50

SAT MAN-AASAWAN UTUT

intod Paquito Balutoc - Baay

Satuwa estolya maipanggop si gasat di osaosan tagu kan ditakun tagut tun lap-at pita.

Sadit abeng ali un os-ossaan un pilinsisa, umoy ud utut asawaon, yoong umadin ali ta sat piyaon ali un mangasawa, sadit nangatu un tagu.

Imbaun^{7v} na dat suldadu na kan init ta si init dit piyaona ta siyad nangatu un tagu ta silawana tun lap-at tun pita. Yoong umadin init. Imbagan init sidat suldadun ali un, Nangatuwak un tagu yoong

salinnanak kan bunot ot si bunot nangatu un tagu
utdin kanak, kanan init.

Imbaun ali umanon dadit suldadu na kan bunot.
Dumatong da man kan bunot, imbagan bunot sidat suldadu
un, Sin bayogbog nangatu nu sakon ta itaudak ot satun
somsomok ku, si bayogbog tun nangatu nu sakon, kanan
bunot umanon.

Imbaun ali uman dat suldadu na kan bayogbog.
Imbagan dat suldadu kan bayogbog, Sika kanu din
mangasawa kan pilinsisa, kahan da. Yoong si bayogbog
imbaga na un, Bokonak si nangatu un tagu ta naitupalak
kan bulidaw ot si bulidaw din nangatu nu sakon, umoy
kayu kan bulidaw, kanan uman bayogbog.

Utdi imbaun uman ali dat suldadu na kan bulidaw.
Utdit dumatong da kan bulidaw kanan bulidaw utdat
suldadu uman un, Bokonak si nangatu un tagu ta abutanak
kan utut ot si utut tun nangatu un tagu.

Ot sadiyon si utut payon dit nangasawa.

Sadiyon.

LAKAY UN KUTU

intod Agapito Caowat - Limos

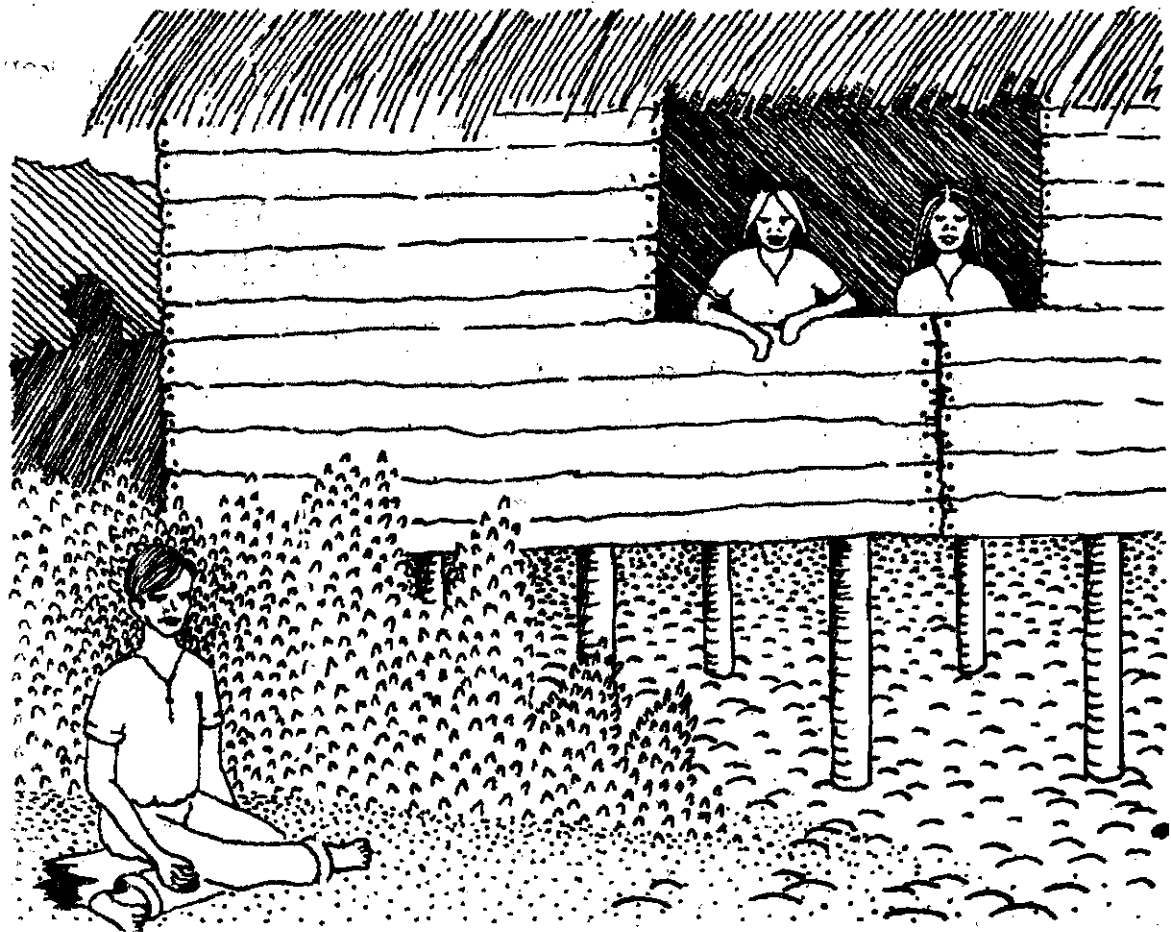
Awad kad si Kutu un lakay, inummoy namaksiw. Utdit nagangpüt dit paksiw na, kaysan sit boloy na. Utdit mawakas, nagasmok na dit sallut na ot ummoy na inila dit sallut na. Inggaw man sit pogan tin-on na, nakna dit iyug. Napiya ta antud iyug ku, kanan Kutu. Ilana man dit maikadwa un sallut na, nakna uman dit igad. Inggaw man sit maikatlu un sallut na, nakna da pullayuk kan da sugud ot amod dit talok Kutu utdadin gingngat dit sallut na ot intallay na utdin boloy na. Sadit

kingwan Kutu binuntana dit iyug ot inigad na utdit igad, asi na isonglag utdit pullayuk.

Mautu man dit sinonglag na, nambayu si Kutu ut dekot ot inutu na. Mautu man din dekot, ikwanan mangkan. Utdiyon alan Kutu dit lana ot guduwona dit long-ag na, asi na lanaon dit ulu na.

Magangput man un manlana, alana dit sugud ot sugudona dat aduadu un kutu na. Si lakay Kutu ummoy man-ay-ayaw utdin boloy Manabbakon. Ilan man Manabbakon singgad nat nangal-am sinat nanlanaam kanan dat babai un duwa. Sadat duwan babai inimus da kan Kutu nu awad nabun-an utdit lana un inutu na ot kanan Kutu un, Awad akit sin boloy ku ot kaysan da utdit boloy ud Kutu.

Dumatong da man sit boloy nampulpulsan da Manabbakon kan Manguldison dit lanan ud Kutu. Sadat duwan babai piyaon dan asawaon si Kutu ta kummiya dit ila na onta nanggudu ut lana si Kutu. Piyaon pay Kutu un asawaon dat babai yoong man-apalan dat duwan babai ot umadin Kutu piyaon dida. Ot kaysan dal lawa dat duwan babai utdit boloy da.

SI PAMAN TINAGU NA DAT TAGU
intod Bitog Aggueban - Asibanglan

Awad kad datun duwan mansunuda unilan babai,
kabigbigbigat un idamdami da ud topog da si sawang da
un kanan dan:

Dikamid nakakka si

Paspasiga babai

Maid ud manalokan mi

Mangila kan dikami

Sin akay awad sunud ta

Si lalaki ut osa

Dalap awad kabadbadang ta

Si losan uda makwa.

Nanggolan ditun osan tagallan un inggaw sedit
sosolkan ot intupak na yan ta nas-omana dit damdamit ot
nakadaguan kan dida. Guminok da manan dit mandamdami
inkapon nan dit kaysan sit dagsiyan ta siyad ina
umuwayan sidat umoy managsiyan ta naayangon si init
ot pasakonaon dit dagsiyan.

Mansidiya agamidon kanun Gimbangunan dit banga na
ot umoy managsiyan. Maidalatun kanu man sit dagsiyan
ta mantiti dit tudoy inggaw nagagpiis sit lap-at
dit batu ot nakaogyat. Lumunga man, naila na dit balbalun
maemesa umiisdong kan siyan dit mantiti. Nantumog ta
amod dit bain na. Gumngat dit balbalu ot kananan, Adi ka
umogyat ta napiya ud gagasmokaka tagu ot daldalasdasm
ta maitung-udak kan sikat din boloy yu. Dinigaana kanu

si Gimbanganan ot mansidiya nan-imimmukud dan mangulin sit boloy.

Dumoldol da man sit boloy ya, nakosyawan si Udaya un sunud na. Annat iKalinga, ikadamaw ditan lawa, kanana si somsomok na.

Lumnok da mana duwa ya nandadawwos sit gaggawa ot inlapu nan nambagbaga. Sakom ud iDadaya un umoy dumiga si asawa kan dikayun naunila. Ot nantattalok da ta nangaasi din Kawwa kan dida.

Utdiyon simbalyan daon un nalagsak ot kama nu sad koon dan kumiya ta losan un koon da amina maiyutup si balyan da. Yoong laweng ta mandadagson man si Gimbanganan ya napitaon dit iDadaya. Manginnom tal lawa ta siya nin ud gasat tan intod ud Kabuniyan kan

ditan matagut tun lap-at pita, kanan dal lawan mambagbaga.

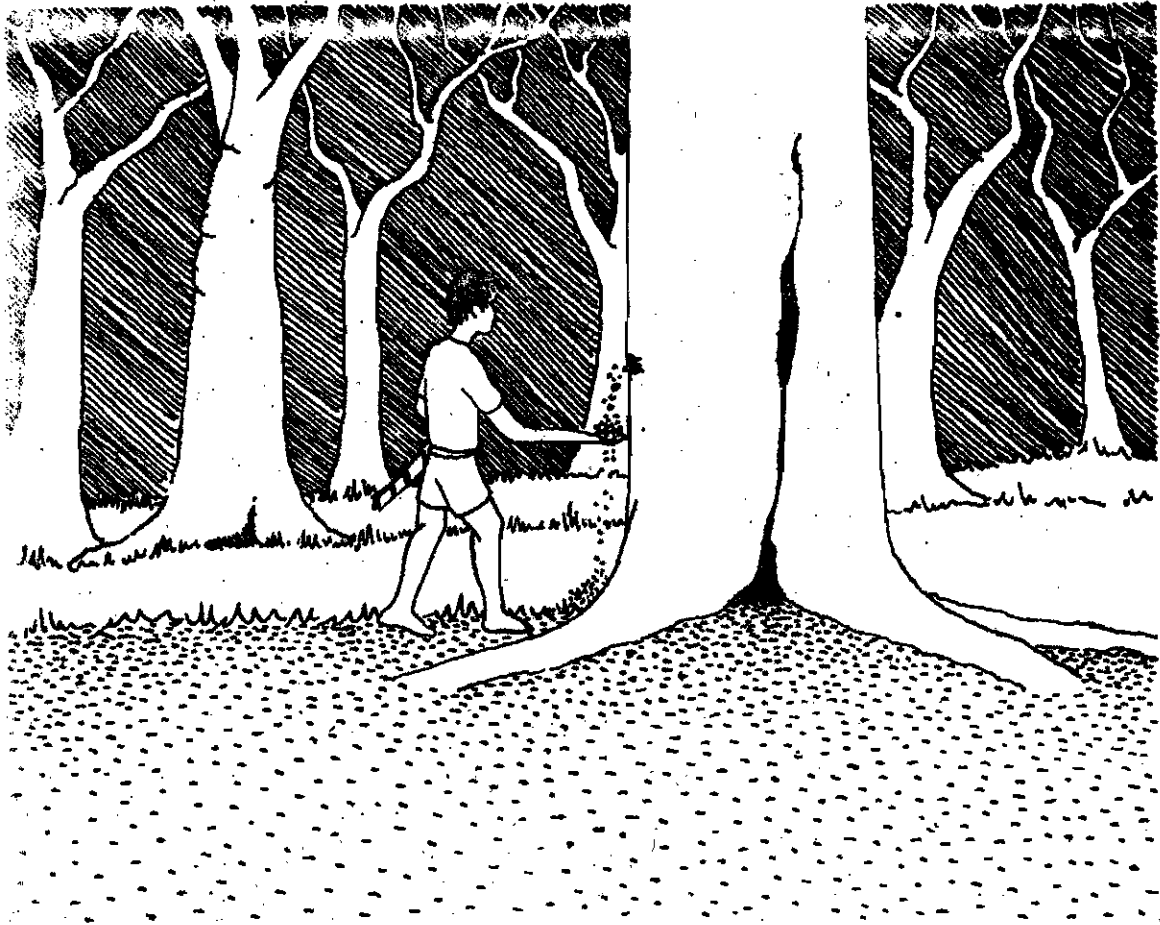
Dumatong man dit man-anakan Gimbangunan ya inyanak na ud osan lalaki kamat ilan di bala, yoong nasdaawan da ta nambosway dit posik utdit maibussag un kananan, Paman ! ot asi na umungngaungnga ot sad kadadag nal lawa ta inayaganon Kawwa si ina na.

Kaniyaw nat un napasamak ot itung-ud taku kan ina na, kanan dat amin un tagu, yoong nalligwat si Udayan umibiabila mangapuapungul kan sunud nan napungdiwon si angos ot ina ud nanlukkakongan dit posik un agogoton dit osan poslon. Kananan dit summungbata, Naidon dat kaboloy ku ot mangaasi kayu ta adi yu ud gudason tun posik ta palungayan yul lawad kook dalapnu awad manliwliwak situn angos 'kun nailaus nakusukusu. Inutpana payyan dit

ugud na un kanan, Patoyonak yan umuna asi yu tun posit.
Utdi maid makwan dat tagun mangipapilit sit gasmok dan
mamatoy sit abeng. Ot sad kingwan dat tagu ida dida ud
pinabalyan sit uma dan tinaynan dit kayung na.

Sadiyon indallay Udaya dit abeng sit uma ot linumpak
dat dit sigay dit kayung na. Sopaana dit posit nu
pakanana kan painumana pay si siit dat loggong kan
isna na. Mampospos pay sidat bunga ta ipainum na dit
bolat na kan siya. Ginulat na ta mamigabigata dumakol
dit abeng. Olog naon ud mangaykayyu dit katlun bulan
na. Dumakdakol man sad pipiyaonan koon dit manaltallikayu
kan sad kokoona pay un umadayu dit ayawona utdit ginubat.
Nangwa si alang utdat talikayu nan inumung na.

Mansidiya namunga dat bulu kan anos ot kanan dat

lallakay un, Annat amoda ulata dumatongot mansagana kayun man-idulin sidat ologa makan dalapnu awad madaddaan si kanon nu timpun ulat.

Naituwatuwa ta dandani manon un maani dat pagoy, nu mansagana dan umoy mangani nu mabigat sit mal-uma pagoy, maid pulus ilan da si ulay sinlugoy si mabun-an, ta losan un magpas sit tongod dit pagoy kan maid pay lusbak si mataynan sit pong-ad na. Amoda masdaaw dat tagu nu sin dit umoy manganit dit pagoy da. Nantukug da uman sidat lallakay maipanggop sit mabatina pagoy.

Sadat lallakay imbaga da un, Sadanat man-alat nat pagoy, siya dat inggin di bulu kan anos un mangtod si maulatan takun tagu, kanan da. Sadatu un kakkayap awad payak da ot ida iyalang danat pagoy takut din igaw

da. Awad tu ud mangdas sinat alang da ot siyad managu kan ditaku, impungtu dan nambagbaga. Nampaayuwong dat tagu utdit amoda ulat. Maidon dat kanon da ot mangkan dat dat lupog di kayuwon.

Nagasat da Udaya kan Paman un inaddag dat dit boboloy ta adu dit kanon dan inyalang dat dit alanga tinalikayun Paman. Sissiya un sad kokkoona dit umoy manalitalikayu ot dintong na tun tanap sit tannatannak dit ginubat, naotap na tun kayuwon naundos un naid pulus si sanga kan linausanan dat uduma anandun kayu. Siyad ina dinodotok ta siyad ina ipokpok si talikayuwona. Dakngona man dit pong-ad na ya maid padan kadakol nan kayu ot nasnas-om dit gasmok na. Sosomkonan siya tuwon ud mamoloyana kan inggawana si kidong mataguwana. Padasona man teklaban

dit peleg na ya lummoswa tun ilik un pagoy.

Nasdaaw ot tinaya nat dit ima na dit lumutulutu ta manigammuwanan nu bokon si iinop nal lawa. Utdi nanadtadok sit gasat na ot nanyaman kan Kabuniyan. Imponit na dit teklab asi na inakup dat naotdag un inniggat dit tayay na. Binsatana dit dalan nan dumekpus sit sigay dan man-ina. Dumatong man sit boloy, impaila na dit pagoy kan ikit na. Si ikit na, nanyaman kan Kabuniyan ta tinaguna si Paman un amunakona, ot asi na kinawokawol si Paman sit lagsak na.

Mabigat mandiya nambiddawang dan ummoy sit tannatannak di ginubat ot indasan dan tuttuwa dit kayu. Nangkugtut dan nambawi si igawan da. Sadiyon ya sat akut di koon dat dit pagoy ta tugpunon dat dit alang dan kingwan Paman.

Mapnu man di, nagasmok da un umoy bilingon dat
kailiyan dadit boboloya nangaddag kan dida. Nambalun
da patut dit awita binayu si manatdatong dat dat kabagiyan
da. Maidalatum da man sit pudayan, naila daon un amod
dit naulatan da ta nabangitan dat dagsiyan.

Dakngon da man dit boboloy, nandawos dat dit pangat
da un naikeppekep sit bansaga mamupungnganana dit
bulawan na, yoong sad koonan kumutukuttung. Lumnok si
Udaya ot manggadusa mamulbul. Pinakanana di ot kaklata
gummilog dit matmatoyan.

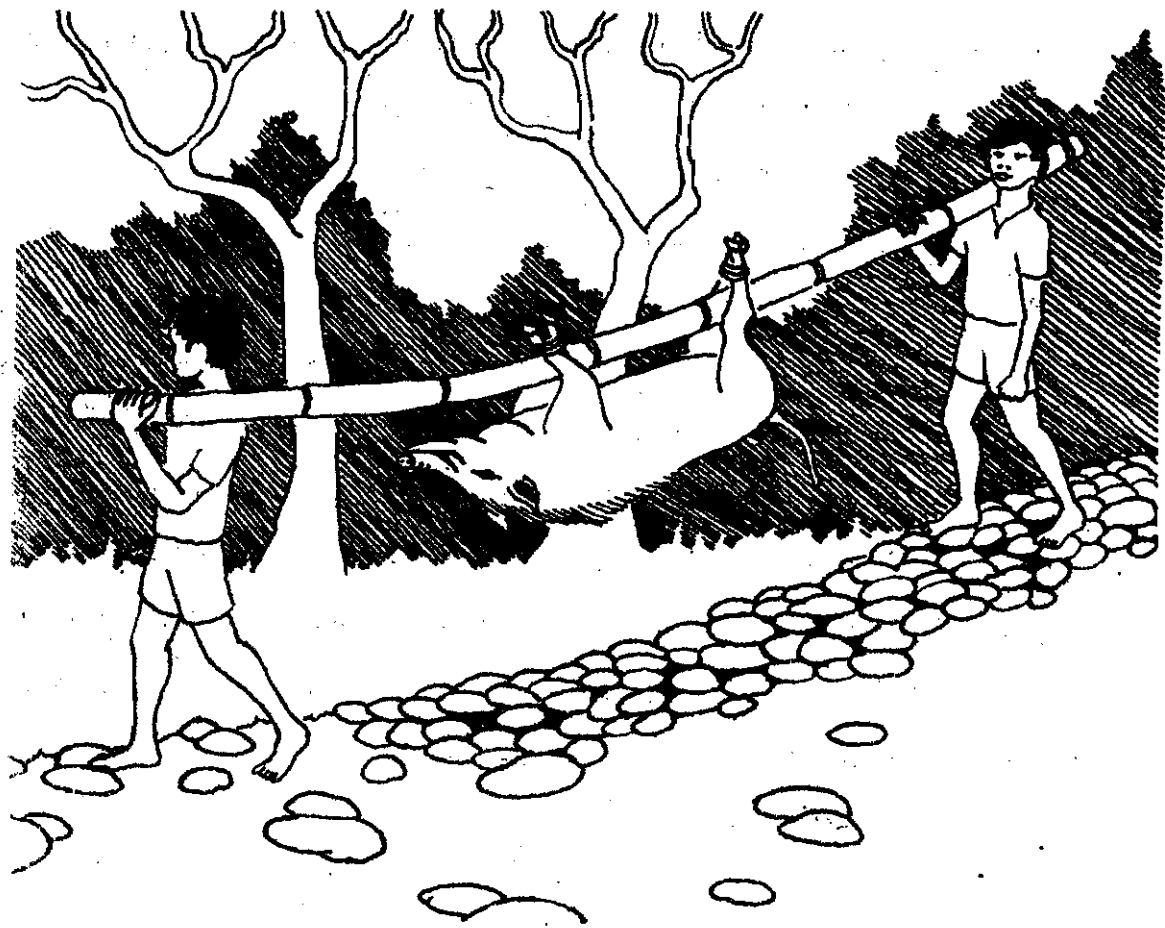
Painkaganan pinautu dit awit Paman un binayu, asi
na sinan-akikit inwalas sidat losana tagu. Gummilog
da kanu dadin losan, ot inulup da kanu dat nakababanola
kokokwa da ta itdon da kan ipaila da dit manyayaman.

da kan Paman un adi da mangmangwaan sidit. Mandaludug
dit luwan dat mamiyan mamatoy kan siya.

Si Paman summikad sit gaggawa, ot asi na nambagbagan
nangul-ulnug sit nantatagu dan man-ikit, asi naon
inyanungus un, Itakut din, boloy mi ta siyad itaku umiliyan.

Man-an sidi ya mangganukat dan losan ta maitung-ud
da kan Paman sidin kawad di makan ta taynan da din igaw
dan lawlawwengan. Dumatong da man sidi ya binuktan
Udaya dit alang Pamana dakolan ta siyad mangal-an
dat tagu si kanon da. Siyad nandapatan dan nanguma ot
si Paman dit nanggagawat dit sog-on dit kayun indasana.
Sadat tagun tinagu na, tuttuwaon da dat amina kanana.

Abus na nin.

SADAT DUWAN UNILA

intod Agapito Caowat - Limos

Sadat ummilin tagu, ummoy da mambabalais utdin ginubat. Mangwa man dat duwan unila, Umoy kami pay, kanan da yoong madiñ dat lallakay ud intallay dida. Sat kingwan dat anak un unila, Umoy ta pay mangila si balaison ta, kanan dat duwan anak. Utdit inggaw da utdit sulung, nangwa da ut sigay da yoong dummatong dit ama dan natoy ot kanan dit ama da un, Kaasi kayu un abeng ku, kanan dit ama da. Ot, Inggaw kayut tu ta umoyak mangwa si balais yu, kanan dit ama da. Ot ininggaw dat duwan abeng utdit sulung.

Dumatong man dit aman dat unila, imbaga na un,
Man-asug kayu ta nasdomon. Ot nan-asug dat duwan abeng.
Ot ma-utu man, nangan dan un man-aama. Utdit masdom,
nasuyop da. Utdit mawakas man, Lumikna kayu abeng, ta
umoy yu ilan dit balais, kanan dit ama da. Ot ummoy dat
abeng innila dit balais ot nakna dit dakol un songan
ot binuligan da dit songan. Dumatong da man sit sigay,
ikwan dit ama dan mantunu. Koon pay dat duwan abeng un
man-utu ot ikwa dan mangkan sit laman. Mangwa man
dit ama da, Umoy kayu iyoy tun sinangliw sin boloy yu
ot nu imuson ina yu un sin takod situ un padan dit
mantatakod dit ama yu, kanan yu un, padaon mi pay dit
takod ama.

Dumatong da marí dat unila un anak sit boloy da, amod dit talok dit ina da utdit aduadu un sinangliw ot inimus dit ina da un, Padan dit takod dit ama yu tun takod yu. Kanan dat abeng un, Padaon mi pay dit mangwan ama,

Utdit mawakas kanan dat abeng un, Ina mangwa ka si balun mi ta umoy mi ilan dit balais mi. Nangwa dit ina da si balun da ot kaysan daon dat abeng.

Dumatong da man sit sigay da, antut ama da un man-utut dat aduadun laman ot matalok dat abeng un unila. Mangwa man dit ama da, inamiamin nan tinakod dit sinangliw un itallay dat abeng na. Mawakas man, kanan dit ama da un, Umoy yu iyoy tun sinangliw sin

boloy yu, kanan dit ama da. Inugud dit ama da un, Nu imuson ina yu adi yu ibaga ud sakon un awadak kan dikayu. Nu ibaga yu kan ina yu un awadak kan dikayu, naidon kanon yut adun laman, kanan dit ama dan nambilin utdat anak na.

Utdit dummatong dat abeng sit boloy da, inimus ina da utdat anak na un, Sin tun nangwa uttun takod awit yu. Yoong kanan dat abeng un, Pinang-awat mi dit mantatakod dit ama mi, kanan da utdit ina da, yoong madin dit ina da tuttuwaon dit kanan dat anak na. Sika ut ina, nu manullauk dan manuk, mangwa kat balun mi ta umoy mi ilan dit balais mi, kanan dat abeng.

Manullauk man dat manuk, nan-asug dit ina da,
Mawakas man, lumikna dat duwan abeng ot inimus da dit
balun da un kingwan ina da. Kaysan dat duwan abeng
yoong mangwa man dit ina da, naitungtung-ud utdat anak
na.

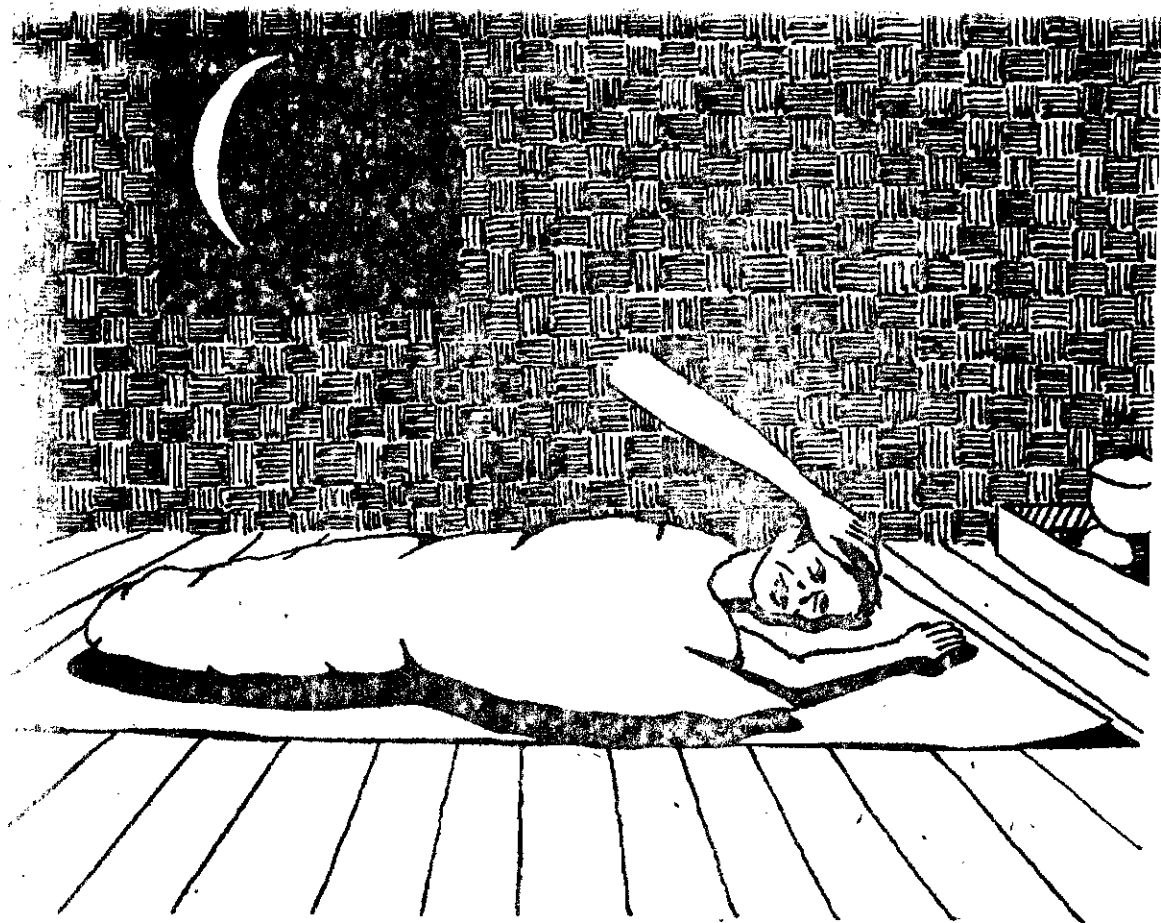
Dumatong man dat abeng utdit sigay da, antut ama
da un man-utu utdat laman un nakna utdit balais da,
yoong laweng ta dummatong man dit ina da, inilan dit
aman dat abeng dit ina da.. Mangwa man dit inan dat
abeng, umoy na dokmaan dit lalaki un asawa na, yoong
naida lawa, onta si asawa na bokona tagu ta kalidogwa
un kanan da. Mangwa man dit aman dat abeng, Naidon
kanon yut babuy ta basul yu ta imbaga yu kan ina yu.

Ot nasulag dat duwan abeng utdit ina da. Kanan dit ina da un, Kanak nu madi na gumtik, kanana ot amod dit babawi na dit bakbakot. Kaysan dan abeng ul lawa utdit boloy da. Naidon makna utdit balais da yoong amod dit sinangliw un inutu da un awad sit boloy da.

DAT MAKABULBULUN NA ALAN
Sat Apun Lumnay un Pinabilog dit Alan
intod John Aowing - Asibanglan

Awad kad dat apu minLumnay, ininggaw dat din Gusadan. Satuwa Lumnay nasakit un pigan dagun. Nakuttukuttung un kammamat agpal. Adi naon makakiyang, iinggawa lawat din sipin dit boloy da, itulud da pay dat kanona. Sadit alisut di boloya inggawana, nanggotap ta napagudan si kayu dit kapon lasin.

Inggaw osan labi utdit manuluulunan dit man-aangos didi ta Lumnay, inggaw ima un nan-apuwap sit long-ag Lumnay. Aggomana man dit ulun Lumnay, siyad iimput dit

ima. Satuwa ima padan payon di iman di tagu, yoong kama
si dutdut di kusa dit dutdut na. Naling-awa dit inyaggom
na, man adin dit Lumnay kinankanan. Masulit man diyon,
sad koon dit iman, mabubus kapon lasin.

Ingganat diyon sad koon dit sakit Lumnay un
kumiya, dondonoy, gummilog ot lummungpu dit Lumnay.

Sadiya ima, iman di alan un dat inggaw Gusadan.

Sadit Wandaga un Binuligan dat Alan

intod John Aowing - Asibanglan

Utdit kadawian, sadadit Wandaga namoloy dat din Maliku, Sadit' inggaw dat alan uttu. Sadit Wandaga ossaana nasuyop sit boloy dat osan labi. Manggawa man diya labi, ummoy dadit alan nilukutan. Sat koon dat alan, lukutan dat dit bansag si Wandaga, asi da buligan si banoy. Yoong nandakal dat bilog Wandaga man, impatupatud na dat alan, asi nampappakuy. Lummub-us dat alan sit alisut un ginumtik.

Mangwa man dit Wandaga, innala na dat igad, duyas,
dalamtan kan kabon, asi na duupan si dinaong.
Ombana dit boloy, asi na ummoy sit osan boloy.
Masulit man, andi uman dat alan, tiliwon taku, kanan
dit donglon da. Adi na asimpiga, kummilukilub dat dit
boloy Wandaga. Man-ayuwong dat udum, kanan dit osa un,
Wandaga, igad. Ingganat din naid dan dummatong sidat alan.

Sat Dummedagan dat Alan

intod Isabelo Lingbao - Asibanglan

Awad kanu kad dit osan algaw un ul-ulnugon da, naanus dat alan utdat tagu, ta umoy da pay makabulbulun utdat tagu. Nu awad amuamung umoy da pay makaamung, ot tumulung dat dadit makwa kamat dat man-asug kan mangan. Ot nu awad basi uminum da pay nu taugan da dadit alan. Maid laweng si koon da ta piyaon dan makabulbulun.

Yoong inggaw mamingsan, inggaw natoy un tagun bakbakot ot umoy dat alan ud makaadog ta gagangay siyad kokoon da ot inggaw pay mainuma basi, yoong kaliman labin man dit ladag, nandalong ot asi na nabuyubuyuk

ot ininggaw payyan dat alan un umoy nakaadog sidit natoy,
yoong mangkapis man dit labi, sat kingwan dit mantataug
si basi, ina inala dit dalong un nataya ot siyad tinaug
nan intod nat dadit alan un bulun dan man-adog.

Ot siyatuwon ud dummedagan dat alan kan ditakun tagu
ta kanan da un, Nauyung kayu ta ipainum yu nat dalong
nat natoy. Ot kanan da un, Napiya nat mangan si tagu.
Ot ingganat tuwa kingwan dat tagut dat alan, adi daon
umoy makabulbulun nu awad amung kan madi da pay ud
mampailaon.

OSAN BAKBAKOTA MAN-IYAM-AMUG
intod John Aowing - Asibanglan

Utdit osan algaw un amiyan inggaw bakbakota nilumtaw
sit boboloy dadit man-aani. Sadat tagu manseselat da,
mambayu dat balugu. Ummoy diya bakbakot sidadit mambabayu
ta umoy mankodaw si akit si balugu ta igga nat dit aggawin
na. Ibaga na man sidat mambayu, madi da mangitod ta kanan
dan, Samal di iyakit tat, ilam kad datun abenga mataptappukan
situn pong-ad tun lusung.

Kaysana lawa diya bakbakot, ot dakngona man dadit mantopa si duum, nan-imus uman ut akit ta igga nat dit aggawin na. Yoong mamlit dan dit summungbat kan siya, Samal ud di, iyakit nat, adim kad ilan datun abenga mataptappukan. Utdin kaysana lawa ta madi da itdan.

Sadiyon indangkas na dit boloy dadit duwan abeng un naunilat ama kan ina. Ilan man dat duwan abeng tuwa bakbakot, nakasinagaw da. Napiya ta dumatong ka, Ina, ta bulun mit sika, kanan dat unila.

Satuwa bakbakot naangom, ta ay-ayuwona dadi un abeng. Umalipangdasan dat abeng un mamayu sit akita dekot ta ibaklayan da dit naim-imusa bakbakot.

Makwa man diya binayu da, Idatong yu, ta sakon mangwa, kanan didiya bakbakot.

Intod da man, simpidita binayu dit binaklay na, asi sinkug-ip un iyug. Makwa man dit binaklay, tinipkol na man, umaduadu. Naamin nakuan dat panay kan lakba dat duwan naunilan abeng. Nasdaaw dat di ot matalok da.

Imbaun dit bakbakot dadiya abeng un man-iyoy sit binaklay un napanapanay ya nalakbalakba sidit kaboloboloy. Amin dat tagut diya boboloy, napnok dan nangkan sidiya binaklay. Adi da pay naamin.

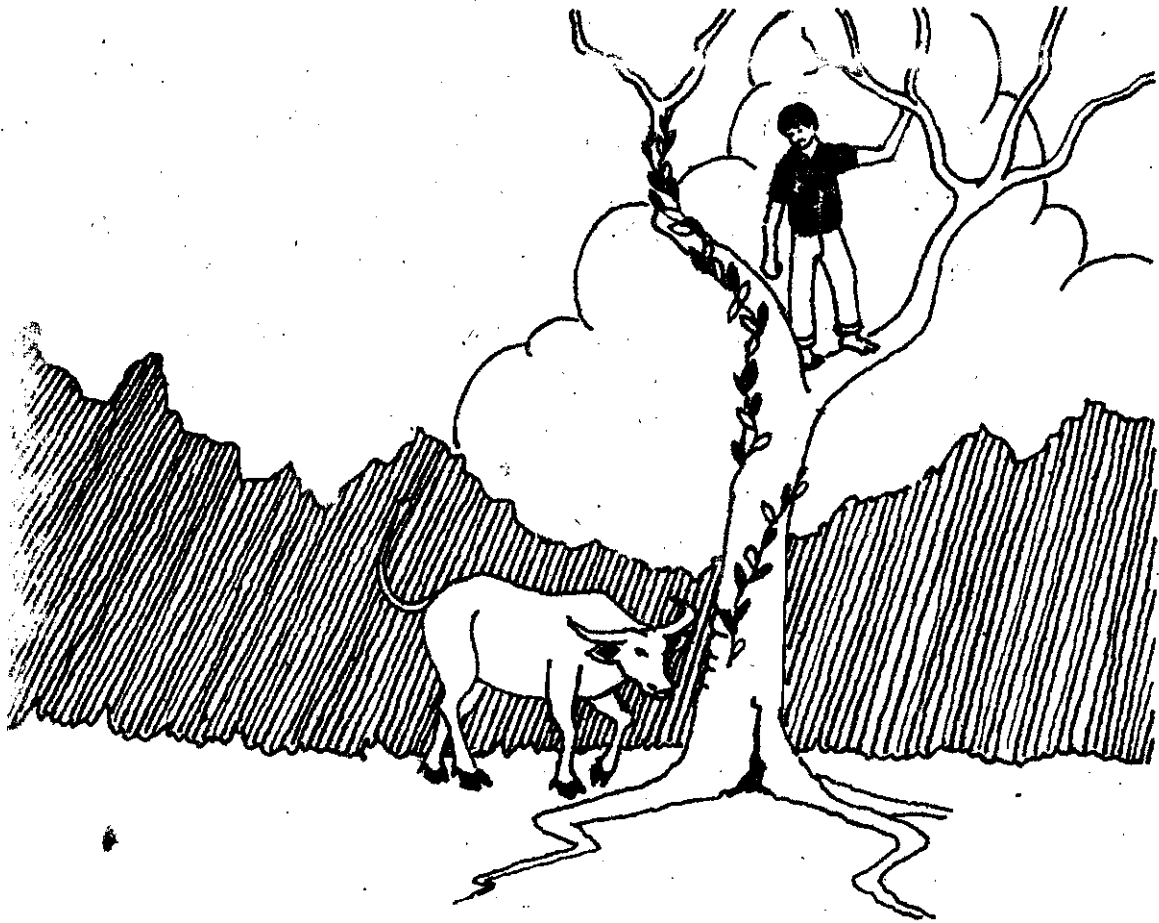
Utdiyon imbagan dat abeng sit bakbakot, Ina, inggaw kat tun boloy ta ikami man-ani. Datngon mid sika onit tu.

Yoong koon man diya bakbakot; Umoyak pay man-ani. Alan
yu din sinlakban binaklay si balun taku. Naangom dadiya
unila ot tinuttuwa da dat imbagana kan pakwana.

Sadit uman dat abeng, ban-og. Aniyon da man, adu
dit inupid da ta inyam-amug diya bakbakot un umadu
diya pagoy da. Nasdaaw dat tagun mangtap sit inupid da.

Mandekeg man si init, inyam-amug diya bakbakot
uman un maiyaloy diya inupid. Man katkata lawan
nandongdongpal dit inaloy. Ot talona nasnas-om kan
naangom dat duwan unilan abeng. Utdin kanan dat tagu
un mangila utdit inaloy da un, Kanan ta kad okyan
innitdan taku akit kad, inninggaw sin boloy taku
din bakbakot.

Utdin inyam-amug dit bakbakot naipintok dit pagoy
utdit alang dat duwan abeng. Guminok man diyon
binilibilin dit bakbakot dadit duwan unilan abeng
un manakkonakkom da. Koon da pay dadit kingwa na.
Utdiyon imbagana taynana dida man, naid napuut da
sit kaysanana.

SI DONGLAYAN UN UMOY MALLAWOD

intod Agapito Caowat - Limos

Si Donglayan inummoy manlawod. Utdit man-alat dit lawod sit gawis dit kayu, naisdungana dit luwang un inggaw sit pong-ad dit kayu un sakuwona dit kayu un sinakay na. Sika un luwang adim sakuwon nat ta maokdagak sooni, kanan Donglayan un, Mangngaasi ka ta alam ul lawa din gangsak yoong madin luwang tuttuwaon. Imbagan uman Donglayan utdit luwang un, Asawaom din'osan anak kun babai, kanan Donglayan. Siya nat nat piyaok, kanan dit luwang, Ot lumsa ka ta siluwanak ta manalan tat din boloy yu. Ot lummaksun diyon ot siluwana dit luwant ot intallay nat din boloy da.

Ininggaw si luwang sidin paway ud Donglayan.
Milumnok sin dalom ot imbaga na utdit anak nan Muwan
un Mangngaasi ka ta asawaom din luwang ta sikad nataguwak,
kanan dit ama na, yoong umadin Muwan piyaon asawaon
dit luwang ot ilugpaana dit luwang. Makaibil si Donglayan
ul lawa ot kaysan kan Gammelayan un naudin anak na.
Dumatong man sit osan anak na, imbaga na un, Mangngaasi
ka ta asawaom din luwang ta sikad nataguwak, kanan
dit ama na. Summungbat dit anak nan Gammelayan un,
On Ama, nu piyaom, maid mangwak un anak nu ot piyaok
pay nu siyad nataguwam sakon kanan Gammelayan ot
nan-asawa da luwang kan Gammelayan. Utdiyon sit masdom
ayagan Gammelayan dit asawa nan luwang sit dalom dit

boloy, yoong kanan dit luwang un, Nanamag ka kad un
umbog si luwang si boloy, kanana.

Mawakas man, kanan dit luwang un, Sika ud Gammelayan,
tuludanak sooni nu mamatuk ta umoyak manguma utdin
ginubat, kanan dit luwang kan Gammelayan. Maid tigammuk
sinat dalan un ayom, kanana. Unudom tun alid ku,
kanan didit luwang. Utdiyon nan-asug si Gammelayan
ta dandani un mamatuk. Makwa man dit isna, akudona. Ot
igganat dit palangga ot kaysan si Gammelayan. Inggaw
man sit dalan sad unudona dit alid dit luwang. Dumatong
man sit ginubat, maidon tigammuna ta adu dit alid di
luwang ot nantupak un nan-illong sidit idung di kayu.

Si luwang, bokon un nanguma ta ummoy nangkokwa si boloy un dakolan. Ot nangwa si alang nat lima un balyan un amin napnu si pagoy. Ot inyamug na dadin aduadu un luwang kan baka, bolok, manuk, ot udum pay un kakkayap. Ot sadit luwang ummoy nangwa uman si dagsiyan un siyad mangal-an dat danum. Maabus man dit talibasu na, nambalin si tagu dit luwang un man-on-onaw un tagu. Satuwa tagu, Gawan tun ngadan na. Si Gawan kaysan sit boloy na un umoy inumbog ta amod dit bannug na.

Utdiyon si Gammelayan kaysan uman un umoy manulud sidit luwang un asawa na. Inggaw man sidit nanaw-ag un tanap, naila na dit boloy un amoda dakolan ot umogyat un umoy mangtong sit boloy ta kumimut sit asawa na

un luwang. Yoong intultulod na ul lawa un ummoy.

Inggaw man sit paway, nailana dit tagu un inumbog ot imbanatana dit napalangga un isna na. Gumangun man si Gawan, inila na si Gammelayan utdit paway ot kanan Gawan un, Sin ngadan nat ayam, kanana, yoong kanan Gammelayan un, Umoyak manulud sit luwang un ummoy manguma, kanana. Koon man Gawan, Umoy ka mangalat danum ta naid danum ku, kanan Gawan ot inummoy si Gammelayan nangalat danum utdit sulung.

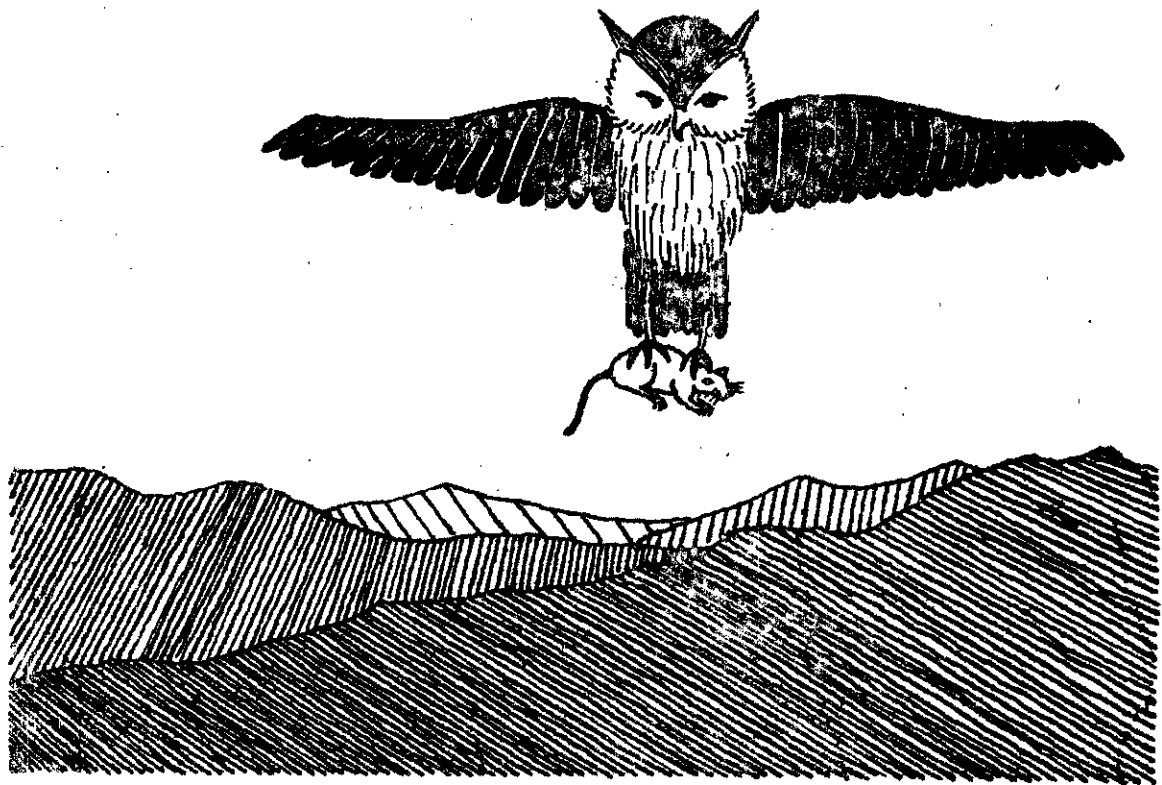
Inggaw man sit sulung nailana dit long-ag dit luwang utdit sulung. Kummiya dit angos Gammelayan ta natigammuna un asawa na, man-on-onaw. Kaysan sit boloy ot innilnok na dit danum na ot kanan Gawan, Alam nat

isnan awit nu ta mangan ta utnat tulud nu kan luwang
un asawam, kanan Gawan. Ot nangan da Gawan kan Gammelayan.
Maabus da man, imbagan Gawan un, Sakon asawam un luwang.
Ot kummiya dit angos na ta amod dit talok na ta maid
padan Gawan un asawa na utdan uduma tagu.

Imbagan Gawan un, Sika Gammelayan umoy ka mamilag
sin pagoy ta man-amung ta un man-asawa ta ayagan ta
da amam kan da inam utdat sunud nu, kanan Gawan, ot
kingwan Gammelayan dit pinakwana. Utdit nagangput,
inayagan da amin dat sunud na. Utdit dummatong dan
amin masdaaw da un nangilat dit boloy da un dakodakol
un boloy ot pada nat dadit kakkayap da un adu. Utdiyon
kingwa da dit adun lagsak un lummabi. Utdit mawakas man

nangkadalan da Donglayan un adi da maimatunan si
Gammelayan un anak da. Ot kanan Gawan un, Satu dit
anak yun Gammelayan kanan ud Gawan. Matalok si Donglayan
utdat anak nan nan-asawa ot mangwa man si Muwan kananan,
Sakon ud mangasawa kan Gawan ta panguwak pay un abeng,
kanana. On si Muwan pulsonan asawaon si Gawan yoong
madin Gawan ta adi na nangwaan sakon sidiṭ kaysan un
al-algaw. Mangwa man si Donglayan ginammid na dit
iman Muwan ot intallay na utdit boloy da ot ininggaw
da Gawan kan Gammelayan un man-asawa utdit boloy da.

Abus naon.

SADA DULLAS KAN UTUT

intod Orlando Awingan - Limos

Awad kad da Dullas kan Utut, man-asawa da. Lumabas man pitun algaw, nabugi si Utut. Man-anak man di, lalaki. Ida nangalat baing, ot nanekot da ta kontadon da dit abit. Lungwag man dit dekot dan dinakan nandalu dit basingullun Dullas ta nansawad dan man-asawa ot ingkussad na dit naiyasug man, nangam-aminan nabelakan dit posit.

Mangwa man dadi, ida ginawi si Kuup ot nampalti da si iyas ta mandawak da. Mangganay man si Kuupa mandawak, Kup, kup uway kun akuakup sidatun abeng Utut, kanana. Adim-an akupon, kanan Utut. Gangay idaddawak ku, kanan. Kuup. Makaddawadawak diyot donoya inakup nan intaud dit abeng da. Umibiibil dat man-asawa man-ginginnubgub da.

Ingganat tun satun, laus nat mangkikimut danat utut.